

Klachtnummer 2023/029

Advies aan:

het bestuur van [bestuur] te [vestigingsplaats] (verder: het bestuur)

inzake

de klacht van [klaagster] (verder: klaagster), moeder van [leerling], leerling van het [school] te [vestigingsplaats] (verder: de school).

I. Verloop van de klachtenprocedure

De landelijke klachtencommissie voor het christelijk onderwijs (verder: de Commissie) heeft op 13 februari 2023 de klacht en het ingevulde klachtenformulier ontvangen. De klacht is gericht tegen *de school*, zonder dat specifieke personen vermeld zijn. De Commissie heeft op 6 april 2023 van [lid college van bestuur], lid van het college van bestuur, een verweer ontvangen.

De Commissie heeft de klacht op een online hoorzitting behandeld op 10 mei 2023. De Commissie heeft tijdens deze online hoorzitting de navolgende personen gehoord:

- klaagster, vergezeld van haar partner [partner klager] (verder: de partner van klaagster)
- [directeur], algemeen directeur van de school (verder: de directeur)
- [gemachtigde], werkzaam bij [kantoor] Onderwijsrechtgemachtigde namens het bestuur en de school (verder: de gemachtigde)

Feiten en omstandigheden

Klaagster eist van verweerder gehele of gedeeltelijke restitutie van de door haar via een U-pas betaalde vrijwillige ouderbijdrage over drie schooljaren, te weten 2019/2020, 2021/2022 en 2022/2023, in totaal een bedrag van € 255,--.

In 2020/2021 is er door de school geen vrijwillige ouderbijdrage gevraagd. Verweerder is van mening dat klaagster geen geheel of gedeeltelijk recht op restitutie heeft.

II. Standpunt van klaagster

Klaagster stelt de vrijwillige ouderbijdrage gedurende 3 jaar voldaan te hebben omdat zij wilde voorkomen dat haar dochter tot de minderheid zou behoren of zelfs de enige zou zijn, die de bijdrage niet had voldaan. Hierbij ging zij ervan uit dat de biologische vader van haar dochter de helft van de vrijwillige ouderbijdrage zou vergoeden. Klaagster heeft in totaal € 255,-- aan de school betaald via een U-pas.

Volgens klaagster weet iedereen wat een dergelijke pas betekent en zou de school in een dergelijk geval moeten bepalen dat betaling niet nodig is of dat gehele betaling niet nodig is. Klaagster stelt dat ze het geld ook had kunnen gebruiken voor andere zaken voor haar dochter.

Klaagster stelt ook dat haar dochter geen gebruik heeft gemaakt van de activiteiten, leermiddelen of diensten waarvoor de vrijwillige ouderbijdrage is bedoeld, dit in tegenstelling tot hetgeen de school, tussen de regels door, beweert. Bovendien was één of meerdere van de jaren waarover de bijdrage is betaald een coronajaar dus kon de school de vrijwillige ouderbijdrage niet eens besteden aan de zaken waarvoor deze bijdrage is bedoeld.

Klaagster is verder van mening dat er door de school onterecht wordt “verzocht” om het bedrag over te maken aangezien het een vrijwillige bijdrage betreft. Zij vindt het ook onterecht dat de school niet vermeldt dat het niet betaald hoeft te worden en dat de ouders aangemaand worden om de vrijwillige bijdrage alsnog te voldoen als “het nodig is”. Klaagster vindt ook dat je aan een vrijwillige bijdrage geen prijskaartje kan hangen zoals de school nu doet. Vrijwillig houdt in dat je het bedrag zelf kan bepalen.

Het stoort klaagster ook dat er van tevoren door de school al gepland wordt wat zij met het geld van de ouderbijdrage gaan doen. Dit terwijl ze in principe nog niet weten hoe hoog het bedrag is dat zij gaan binnenkrijgen. De school gaat er dus van uit dat iedereen gewoon betaalt en vandaar ook dat de school aanmaningen verstuurt.

Volgens klaagster is het bedrag dat de school van de ouders vraagt beduidend hoger dan het landelijk gemiddelde. De school vraagt een bedrag van € 85,- per jaar terwijl het landelijk gemiddelde op € 57,- ligt.

Klaagster wist niet eerder dat zij een recht op restitutie van de vrijwillige ouderbijdrage had en kwam daardoor recent met haar verzoek. Volgens klaagster heeft de Stichting Leergeld haar gemeld dat de school helemaal geen vrijwillige ouderbijdrage had mogen vragen over het jaar 2022/2023.

Klaagster stelt dat als zij de ouderbijdrage niet betaald had haar dochter ook mee zou mogen naar activiteiten. Daaruit blijkt volgens haar dat het de school om het even is wat de school aan geld binnenkrijgt. Zij begrijpt dan ook niet waarom zij haar geld niet gewoon terugkrijgt.

Klaagster vindt dat de school de indruk heeft gegeven dat als zij de vrijwillige ouderbijdrage had betaald met haar eigen geld restitutie mogelijk zou zijn, maar nu het met de U-pas is gebeurd het niet mogelijk is. De partner van klaagster vindt dat er geïnsinueerd wordt, met de opmerking dat restitutie van het bedrag via de U-pas heel lastig wordt, dat klaagster het geld in eigen zak wil steken.

Volgens klaagster is de reden dat verweerder de vrijwillige ouderbijdrage niet wil restitueren gelegen is in het feit dat er een nieuw schoolpand wordt gebouwd en verweerder hierdoor elke euro wil behouden.

III. Standpunt van verweerder

Verweerder stelt dat de toegankelijkheid van haar onderwijs een groot goed is en dat wordt benadrukt in de schoolgids. In de schoolgids wordt en werd de vrijwilligheid van de ouderbijdrage benadrukt.

Verweerder stelt verder dat het klopt dat zij ouders vragen en ook herhaald vragen om op vrijwillige basis bij te dragen. Aan het begin van het schooljaar ontvangen ouders een factuur en ouders worden eventueel nog herinnerd aan het verzoek om de vrijwillige bijdrage te voldoen als dat nodig is. Volgens verweerder wordt in al haar communicatie over de vrijwillige ouderbijdrage, in het bijzonder in de

schoolgidsen in de afgelopen jaren, maar ook in individuele verzoeken en herinneringen, aangegeven dat het gaat om een vrijwillige bijdrage.

De gemachtigde merkt op dat er in deze zaak nooit aanmaningen zijn verstuurd, klaagster heeft de vrijwillige ouderbijdrage alle keren direct voldaan. Het punt van klaagster dat de aanmaningen niet duidelijk zouden zijn, gaat hier dan ook niet op. Overigens merkt verweerder op dat als ouders aangemaand worden er geen plicht ontstaat om de vrijwillige ouderbijdrage te voldoen. Zij worden slechts op de mogelijkheid gewezen om hem alsnog te voldoen.

Dat de school actief vraagt om een vrijwillige ouderbijdrage is niet meer dan begrijpelijk, gebruikelijk en volledig legitiem. Vanuit de vrijwillige ouderbijdrage worden allerhande kosten gedekt, aldus verweerder. Verweerder geeft als voorbeeld kosten voor diverse leermiddelen (atlassen, leesboeken, woordenboeken en beschermende kleding), activiteiten (dagexcursies, schoolreisjes, feestdagen, diplomering, sportevenementen en introductieactiviteiten) en diensten (gebruik kluisje, mediatheekpas, wifi, jaarboek). Het staat volgens verweerder iedere ouder en dus ook klaagster ieder jaar vrij om de bijdrage wel of niet te voldoen.

Klaagster heeft verweerder verzocht om de door haar - middels de zogenaamde U-pas - betaalde vrijwillige ouderbijdrage te restitueren. Verweerder heeft aangegeven dat niet te zullen doen, omdat de school zekerheid moet kunnen hebben over de door ouders overgemaakte bedragen. Als de school er altijd rekening mee moet houden dat ouders hun vrijwillig overgemaakte bijdrage alsnog kunnen terugvorderen, kan de school die gelden ook nooit uitgeven aan de hiervoor benoemde leermiddelen, activiteiten en diensten. Juist omdat de bijdrage vrijwillig is en niet verplicht, is het belangrijk om ervan uit te kunnen gaan dat eenmaal betaalde bedragen ook ten goede kunnen komen aan deze door de school benoemde doeleinden.

Verweerder weet niet van tevoren welk bedrag zij precies aan de vrijwillige ouderbijdrage binnenkrijgt, het is een onzekere factor. De school maakt een prognose op grond van het verleden. Als de bijdragen ontoereikend zijn wordt er geld bijgelegd uit de reguliere bekostiging van de school. Ter zitting heeft de directeur verklaard dat vrijwel ieder schooljaar geld uit de reguliere bekostiging wordt bijgelegd.

In alle schooljaren, ook de schooljaren waarover de klacht gaat, heeft verweerder voor aanvang van het schooljaar de besteding van en de hoogte van de vrijwillige ouderbijdrage afgestemd met de MR. De MR heeft hier haar instemming aan verbonden, mede namens alle ouders. Ook heeft verweerder na afloop van een schooljaar waarop de vrijwillige ouderbijdrage betrekking heeft, verantwoording afgelegd bij de MR over de uitgaven (over het lopende schooljaar moet de verantwoording nog plaatsvinden, dit zal rond de zomerperiode geschieden). De MR heeft ook voor de verantwoording telkens haar instemming gegeven.

Ook in coronajaren is het gehele ontvangen bedrag aan vrijwillige ouderbijdrage besteed. Het klopt dat bepaalde activiteiten niet zijn doorgegaan, maar andere activiteiten zijn wel doorgegaan. Er was dan ook geen aanleiding tot een algemene restitutie, sterker nog, de uitgaven waren ook in deze schooljaren hoger dan de inkomsten. Wel was het verschil tussen de inkomsten en uitgaven kleiner dan in de niet-corona schooljaren.

Verweerder heeft nog niet eerder een verzoek ontvangen zoals het verzoek van klaagster, wel is hem verzocht of er minder betaald mocht worden.

Een bijzonderheid in dit geval is dat de bijdrage is voldaan middels de U-pas, waardoor restitutie ook in de uitvoering een vraag zou opleveren. Er zou dan contact moeten worden opgenomen met de gemeente. Verweerder komt echter niet toe aan deze uitvoeringsvraag, omdat het verzoek om restitutie als zodanig niet wordt ingewilligd.

IV. Overwegingen van de Commissie

De Commissie overweegt, op basis van de stukken en hetgeen tijdens de hoorzitting door partijen naar voren is gebracht, als volgt.

Op 1 augustus 2021 is er een wetwijziging geweest van de Wet Voortgezet Onderwijs 2020 die stelt dat alle leerlingen moeten kunnen meedoen met activiteiten die de school organiseert, ook als de ouders de vrijwillige ouderbijdrage niet hebben voldaan (artikel 2.92 lid 2 onder f Wet Voortgezet Onderwijs 2020). De wetwijziging bepaalt niet dat de vrijwillige ouderbijdrage niet meer gevraagd mag worden door scholen.

Aan het onderdeel vrijwillige ouderbijdrage is in de schoolgids van verweerder een paragraaf gewijd waar het vrijwillige karakter uit blijkt. Ook op de factuur staat vermeld dat het een vrijwillige bijdrage betreft, bovendien wordt verwezen naar de schoolgids voor meer uitleg over de ouderbijdrage. Het vrijwillige karakter van de bijdrage wordt hierdoor, naar het oordeel van de Commissie, voldoende duidelijk gemaakt. De Commissie meent dat de school hiermee afdoende de vrijwilligheid van de ouderbijdrage kenbaar gemaakt heeft en het de school niet kan worden verweten dat klaagster dit anders heeft geïnterpreteerd.

Klaagster had, naar oordeel van de Commissie, bij onduidelijkheid omtrent de term "vrijwillig" contact kunnen opnemen met de school. Niet gebleken is dat zij daartoe niet in staat zou zijn. De Commissie oordeelt dan ook dat verweerder niet tekortgeschoten is in het duidelijk en ondubbelzinnig zijn omtrent het feit dat de vrijwillige ouderbijdrage ook daadwerkelijk een vrijwillig karakter heeft.

De directeur heeft ter zitting ten overvloede verklaard dat een aanmaning van de factuur vrijwillige ouderbijdrage in feite dezelfde factuur betreft met het woord "herinnering" erboven. De Commissie begrijpt dat het klaagster bevreemdt dat er bij iets vrijwilligs aangemaand wordt, maar is van oordeel dat, zoals door verweerder ook gesteld, er nog steeds geen plicht tot betaling ontstaat.

Overigens is geen aanmaning naar klaagster verstuurd aangezien zij de facturen direct na ontvangst heeft voldaan.

De Commissie ziet ook een stuk eigen verantwoordelijkheid aan de zijde van ouders om de vrijwillige ouderbijdrage niet te voldoen als zij dat niet willen. In deze casus heeft klaagster niet één keer de ouderbijdrage overgemaakt, maar wel drie keer. Verweerder mag ervan uitgaan dat de door de ouders betaalde vrijwillige ouderbijdrage ook daadwerkelijk kan worden uitgegeven aan de door de school, met instemming van de MR, vastgestelde doeleinden.

De Commissie gaat eveneens voorbij aan het argument van klaagster dat haar dochter geen gebruik (heeft ge)maakt van zaken en/of activiteiten die door de vrijwillige ouderbijdrage bekostigd worden en klaagster gelet daarop recht op restitutie zou hebben. Het gaat immers niet om een "voor wat hoort wat" principe. De vrijwillige ouderbijdrage is bedoeld voor de algemene besteding en komt dus ten goede aan alle leerlingen en niet slechts aan het eigen kind.

In hetgeen overigens nog is aangevoerd heeft de Commissie eveneens geen aanknopingspunten gevonden voor grondverklaring van deze klacht.

V. Het oordeel van de Commissie

De Commissie verklaard de klacht ongegrond.

VI. Aanbeveling aan het bestuur

De Commissie beveelt het bestuur aan de tekst in de schoolgids aan een nadere beoordeling te onderwerpen en te bezien of zij hierin nadere duidelijkheid kan opnemen over de besteding van de vrijwillige ouderbijdrage en het feit dat de bijdrage aan alle leerlingen ten goede komt en niet per definitie aan het eigen kind van de ouder die de bijdrage voldoet.

Aldus gegeven op 10 mei 2023 door mr. M. Iedema, voorzitter, drs. J. van Tongeren en M. de Blaauw MEd, leden, in tegenwoordigheid van mr. D. le Pair - Roodenburg als secretaris.